

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

מנהיג קהילה וישיבה שנתבע פיצויי פיטורין
וטוען שהתובעים מרדו בו

תיק ממונות מס' 1887-עב

(מהד' ד תשרי)

נושא הדין

רמ"ם בישיבת א' תובעים את הרב ב' שפיטר אותם ממשרתם שלא כדין, להחזירם לעבודתם, או לחילופין תובעים הם פיצויי פיטורין וחובות שונים עבור שכרם, וכן שכר שנה שלימה נוספת לאחר הפיטורים משום שהפיטורים נעשו בחודש תמוז לאחר מועד אחרון בשנת הלימודים עבור הודעת פיטורי עבודה. הרב ב' משיב שפיטרם כדין משום שמרדו בו, וע"כ לא מגיע להם פיצויים. הרב ב' מבהיר שהמרידה התבטאה בפרטים קטנים שביחד הוא ראה בהם מרידה בהנהגתו, ובין היתר הפיצו עליו בדיקת פולניגרף של נכדו, שיש בה דברי לעז והשמצה כנגדו (התובעים מכחישים כל קשר להפצת בדיקת הפולניגרף, והרב ב' לא הביא עדים להוכחת טענותיו למרות שנקבע לו בבית הדין להבאת עדים).

עוד טוען הרב ב' כי הוא אמנם המייסד והמנהיג של הקהילה והישיבה, אך הוא אינו רשום בעמותת המנהלת, וגם אינו מתעסק בעניני הכספים של הישיבה, ולכן אינו הנתבע אלא המנהלים בפועל. התובעים טוענים שמ"מ הרב ב' הוא הנתבע כיון שהוא היה זה שקבל אותם לעבודה והוא גם זה שפיטר אותם, ועל פיו ישק כל דבר בישיבה, ולא עפ"י המנהלים בפועל. לאחר שהרב ב' הופיע וטען בכמה דיונים, לא הופיע יותר בבית הדין בלי הודעה מוקדמת, ולא נענה להזמנות חוזרות ונישנות של בית הדין. התובעים שהופיעו עם עו"ד, תובעים שישלם להם הוצאות עו"ד שהוציאו בגללו.

פסק דין ביניים

- התביעה לפיצויים והשלמת משכורות מהרב ב', מתקבלת ברוב דעות.
- התביעה למשכורות של שנה נוספת, נדחית.

ג. התביעה להוצאות מיותרות לעו"ד, מתקבלת.

(-) דוד יהושע קניג

(-) מרדכי אהרן הייזלר

(-) יהושע ווייס

השאלה לדיון

שוכר פועל בשלו והראהו בשל חבירו.

תשובה

איתא במשנה ז"מ קיח א: השוכר את הפועל וכו' אין שומעין לו. וזגמ' הקשו מהצרייתא דתניא אין שומעין לו, אמר רב נחמן כאן בשלו, שאז אין שומעין לו, כאן בשל חבירו, שאז שומעין לו. א"ל רבה לר"כ בשלו מ"ט דא"ל אגרא עלך, בשל חבירו נמי שכרו עליו, דתניא השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מצעה"ב מה שההנה אותו, אלא אמר ר"כ לא קשיא כאן בשלו כאן בשל הפקר. ועי' רש"י ותוס' ס. ומבואר בתוס' עפ"י הדרישה סי' שלו ס"ק א דבשלו היינו דהפועל סבר שהוא של השוכר, משלם השוכר, אבל שכרו צמתס היינו שהפועל ידע שהוא של חבירו ולא של השוכר, רק לא אמר לו שכרך על צעה"ב, השוכר פטור, שכיון שידע הפועל שאין המלאכה שלו סתמו כפירושו ששכרו על צעה"ב. וכ"כ בצמ"ע ס"ק ד, וז"ל: דא"ל עשה מלאכה בשדה זו והפועל ידע שהוא של חבירו אע"פ שלא א"ל שהוא של חבירו, כיון שלא א"ל שכרך עלי, וג"כ ידע שהוא של חבירו, אין שכרו מוטל על השוכר, וכל שלא ידע הפועל שהשדה של חבירו אע"ג דלא א"ל עשה עמי בשדה שלי, מ"מ בכלל השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו הוא כיון שהפועל סבר שהוא שלו. וצ"י שם כתב דהטור ס"ל כתוס' דאם ידע שהוא של חבירו אף שלא א"ל שכרך על צעה"ב, השוכר פטור. וכתב שם דרש"י חולק בזה על תוס' וס"ל דכל שלא אמר לו שכרך על צעה"ב אף ידיע הפועל שאין המלאכה של השוכר, חייב השוכר. וצ"ח שם וצפרישה ודרישה שם כתבו דאין רחיה מרש"י דחולק בזה על תוס'.

וצריטב"א ז"מ עו א כתב כהתוס' דהא דאמרינן זגמ' דאמר שכרך על צעה"ב פירוש שהודיעם שהוא שליח, ועי"ש דסגי דא"ל שהוא שליח אין השוכר חייב דכיון שידע שהוא שליח הצעה"ב חייב. ועי' ש"ך סי' שלב ס"ק ד דאם שכרם סתם ואין הפועלים יודעים שאין המלאכה שלו דינו כשכרם עלי כדלקמן סי' שלט סעי' ז. מבואר דבידע הפועל שאין המלאכה של השוכר פטור השוכר. ועי' מאירי ז"מ עו א סוד"ה הרי, וז"ל: ויראה שאף צמתס הדין כן ולא כאמר שכרם עלי אלא לנעט כשאומר שכרם על צעה"ב, שכל שכרם צמתס ודאי הרי הוא כאומר שכרם עלי. וי"א שכל צמתס הולכין למנהג המדינה, וכן יראה מגדולי הפוסקים. ע"כ. וצפרק המקבל דף קי כתב המאירי: האומר לחבירו או לשליח לא ושכור לי פועלים שניהם אין עוזרים וכו' צד"א שהודיעם ואמר להם שכרם על

צעה"צ אצל אס לא הודיעם או שלא אמר להם שכרכס על צעה"צ שליח עובר שהרי אמרו השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו וכו', מצואר דאף דידיעו הפועלים שאין המלאכה של השוכר אצל לא אמר להם שכרכס על צעה"צ חייב השוכר, והוא כרש"י (אליבא דהצ"י), וכ"כ צפסקי ריא"ז צ"מ עו פיסקא א, ובקונטרס הראיות לריא"ז שם, וז"ל: דהא דאמרינן שכרכס עלי לאו דוקא אלא ה"ה אס שכר להם סתם, והא דנקט שכרכס עלי לאפוקי אס אמר שכרכס על צעה"צ. מצואר דס"ל כרש"י וכהמאירי דאף דידיע הפועל שאין המלאכה של השוכר חייב השוכר כיון שלא אמר שכרך על צעה"צ.

וכתב באהבת חסד פ"י ס"ב: מי שהוא אפוטרופוס על נכסי חבירו, אף שהפועלים יודעים שאין המלאכה שלו, ואפילו שכרך בסתמא, הוי כאומר שכרכס עלי. ובנתיב החסד שם אות ט: כ"נ צפשיטות דמ"ט פוסק הרא"ש דכשהפועלים יודעים שאין המלאכה שלו דאין השליח עובר, משום דדעתיהו דפועלים הוא על צעה"צ שהוא בעלמו ישלם להם, וזה לא שייך בענינו. ע"כ. ובשו"ת הרשב"א ח"א סי' אלף קנז, מוזכר צ"י סו"ס סג: שמעון שכר את ראובן לשנה אע"פ ששכרו ללמד תינוקות חבירו חייב ליתן זה שכרו משלם וכו' וכ"ש שמעון זה שהוא גזבר הקדש ושכר מלמדים לתינוקות הנריכים. ע"כ.

ועיי' פס"ד ירושלים כרך יא עמ' רט בשם מרן הגרי"ש אלישיב ז"ל, ופס"ד ציה"ד בחיפה בתיק מס'

1-35-5861.

ובניד"ד טענת הרמ"ם שהרב מנהיג הקהילה הוא זה שקרא להם ובקש להם לעזוב את מקום עבודתם הקודם כדי לעבוד בישיבה של הקהילה, וברור היה להם ולכל העולם שהכירו את הרב המנהיג שהוא זה שמעסיק אותם ולא הצעלים הרשמיים של הישיבה, מכיון שהוא הצעה"צ ועל פיו יישק כל דבר, ולא אמר להם בשעתו שכרכס על צעה"צ, או אין אני מתחייב לשלם סובר זה שכרו בשלו (והיינו דסברו בשלו) והראה בשל חבירו דחייב השוכר, וכמו שכתב הסמ"ע הנ"ל.

ואף אס נקבל טענת מנהיג הקהילה שהוא לא הצעה"צ על הישיבה ורק בדברים הרוחניים הוא זה שקובע, וע"ז הוא צעה"צ, וטענתו שכולם יודעים, כיון שהרמ"ם מכחישים טענה זו ואין להרב שום הוכחה לפטור עלמו, חייב הנתבע לשלם את הפיזויים מכיסו.

ועוד, לפי רש"י והמאירי ופסקי ריא"ז הנ"ל אף צכה"ג שהרמ"ם ידעו שהרב הוא לא הצעה"צ מ"מ כיון שלא אמר להם בשעה שקרא להם לעבוד בישיבה שכרכס על צעה"צ או שאין הוא מתחייב לשלם השוכר חייב. ע"כ נראה לחייב את הרב מנהיג הקהילה צפיזויים ותשלומי המשכורות שלא שולמו (בהזדמנות זו נראה להעיר על הנוהג שהשתרש אצל כמה מהמעבידים צפיזויים אינו חוב גמור רק מנהג המדינה ולכן יש כאלו שאינם משלמים או מנסים להתחמק מחוב הפיזויים, ודבר זה טעות, וכל מי שאינו משלם הפיזויים עובר בלאו מה"ת דלא תעשוק שכר שכיר, דאמת הוא דחויב הפיזויים נעשה ע"י חוק המדינה אצל כיום לאחר שמנהג זה להתחייב צפיזויים נתקבל בכל המגזרים, הוה מנהג המדינה וכל דבר שהוא מנהג המדינה דעתו של הפועל כשנתקבל לעבודה על דעת מנהג המדינה, וא"כ הוה חלק מתשלומי השכר, אלא שזה משולם לו כשמפסיק את העבודה, וא"כ הוה חויב גמור מה"ת, וכל המונע מתשלום הפיזויים עובר בלאו מה"ת).

יהושע ווייס.

ב

השאלות לדיון

- א. שכירות פועלים שלא הוגבלה בזמן, האם ומתי אפשר לפטרם.
- ב. מוחזק בשררה שאי אפשר לפטרו.
- ג. מנהיג קהילה שאינו מעורב באופן ישיר במשכורות העובדים.
- ד. עובד שמרד במנהל.

תשובה

א. בשו"ת מ"ס חיים חו"מ סי' ו' דן בדבר שחט שנשכר ללא קביעת זמן שהקהל פיטרו אותו מחמת שהיו אנוסים לתת את השחיטה חוץ לקהילתם דאף אם לא היו אנוסים בזה, לכאורה כיון שלא קבעו בכתב שנתנו להשחט שום זמן וכתבו ונתנו לו שטר סתם, תליא בפלוגתא שהביא הרמ"א בסי' ס' ע"י ג', דלהרשב"א בגיטין עו"א כל ימי חייו או כל שריך משמע, ולהרא"ש בתשו' כלל ו' סי' יח נפטר בשנה אחת וכו', וכיון דתליא בפלוגתא הממע"ה, א"כ ממילא הקהל פטורין. ע"כ.

אמנם בדברי מלכיאל ח"ג סי' קנ"א כתב ד"סתם" בשכירות פועלים אין פירושו כ"סתם" שנחלקו בו הרשב"א והרא"ש צענין מתחייב לזון את חצירו בסתם, דשכירות פועלים כו"ע סוצרים שאף שקיבלו אדם בסתם יכולים לסלקו בכל עת, ומה שפסק הרשב"א צמתחייב לזון חצירו בסתם שחייב לזונו לעולם ה"ז משום ששם אין לנו שום קל"ב וגבול שנאמר שכיוון לזמן זה, אבל במקום שצדקתם השכירות יש רמז לקליבית זמן, כגון שהוסכם שהתשלום לשכיר יהיה לפי שבוט או חודש, הרי זמן השכירות הוא שבוט או חודש, ואי אפשר לסלקו תוך הזמן הזה, אמנם ברור שיכול לסלקו בכל שבוט או בכל חודש כפי שהיה אופן שכרו. וכ"פ בדברי מלכיאל ח"ה סי' רטו. וכ"כ בחזון איש צ"ק סי' כג אות ב' אלא שכתב דכל זה בדליכא מנהג אבל אם איכא מנהג הולכין אחר המנהג, דסתמא הוי הפסיקא כמנהג המדינה. ע"כ. וע"י פד"ר ג' עמ' 93 שלפי החזו"א אף בעובד קבוע המקבל משכורת חדשית זכאי המעביד לפטרו בסוף כל חודש.

ובאגרות משה חו"מ ח"א סי' ע"ה כתב להיפך, דאף הרא"ש לא סבר דהתחייבות בסתם אינה לעולם זה דוקא צמתחייב לזון וכד' שהוא התחייבות ממון בעלמא מלד איזה דבר שאפשר אינו רולא להתחייב בהרבה אלא צמעט צעד הדבר ההוא לכן כיון שלא מוכרח מלשונו שהוא לעולם מהי"ת נימא שהתחייב לעולם, אבל בשכר פועל שאינו התחייבות בעלמא שקבל עליו אלא שהוא מחמת שריך לו ודאי יש לנו לומר

ששכרו לכל העת שיהיה לו המלאכה שיטריך לפועל. וא"כ צפועל ששכרו סתם הוי צהכרח השכירות לעולם, וראיה מהא דהור"ך רצ"ב צ"מ קט במקרי דרדקי שתל"א טבח"א ואומנ"א וספר מת"א לענין לסלק דוקא צאפסידו שהוא פסיד"א דלא הדר אצל בל"א זה אין יכולים לסלק. ואין לומר דאיירי דוקא צ"ל כל צני מת"א, דהא רוג"א היה רק שתל"א דרצינ"א לרוב הראשונים ומ"מ לא היה יכול לסלקו בל"א טעם דפסיד"א דלא הדר. ע"כ. ועי' פד"ר כרך כ עמ' 337 שכ"ד חקרי לב ח"צ יו"ד סי' נב ושו"מ מהדו"ק ח"א סי' רכ"א וחמדת שלמה או"ח סי' יג ושו"ת רב פעלים ח"ג חו"מ סי' ו' "שכן דעת כמה וכמה גדולים ואין לחוש לבצרת הלק"ט דיחיד הוא בדבר הזה, ובאמת סוגין דעלמ"א הכי אלא בכל מקום, ולכן שייך בזה דין קיס ליי".

ועיי' שמע אברהם (פלאג"י) סי' כח דסתם צשכירות פועלים הוי זימניה כל שעה, אף שקבל שכירותו כל חלי שנה, עיי"ש.

וכתב החזו"א צ"ק סי' כג אות ב, ד"ה עוד: אם לפי הנהוג במקום יש לורך זמן למל"א מקום לעבודה, סתמ"א שכרו לאותן הימים המל"א כים להשתדלות, ומיום שהודיעו שהוא חוזר לריך לקצוע ימים לחיפוש עבודה לפי ראות עיני הדיין. ע"כ.

ולענין פיטורי מלמד, כתב הפת"ש סי' שלג ס"ק י צ"ס העטרת נצי ס"ק יב, שיש רשות לצעה"צ שיחזור בקין עד ר"ח אייר ובחורף עד ר"ח חשון. ומנהג המדינה לפי החוק, הוצ"א צ"משפט הפועלים" נספחים עמ' 42, שמנהל צ"ס המפטר עוצד הור"א חייב להודיע לו על הפיטורין שלושה חדשים לפני תחילת שנת הלימודים. וכתב שם בהערה 5 שאם פיטרו ולא הודיע לו על כך עד שלושה חדשים לפני תחילת שנת הלימודים, יטריך המעביד לשלם לו עד תום שנת הלימודים את שכרו המלא, אם לא ימלא צינתיים מקום עבודה אחר. עוד כתב שם שיש מצתי הדין הפוסקים צצמוסדות חינוך חרדיים מספיק לתת הודעה מוקדמת חודש אחד לפני תחילת החופש, משום שכל עיקרו של המנהג צצמקלוע ההור"א תקופת ההודעה היא שלושה חדשים, הוא מפני צצמוסדות החינוך יש חופש של חדשיים, ובזמן החופש קשה לחפש עבודה מפני שמוסדות החינוך סגורים, ולכן החובה להודיע חודש אחד לפני החופש, ולפי"ז צמוסדות החינוך החרדיים שהחופש קלר יותר, די להודיע חודש אחד לפני החופש.

ועיי' פס"ד ירושלים כרך ז עמ' קיד ד"א המנהג להודיע למפטר מהעבודה צזמן הקצוע לזה, אם לא הודיעו צזמן המסויים אין הפיטורין חלים וחייבים לשלם להעוצד המפטר עד שנת הלימודים הצ"א את המשכורת וכל ההטבות אף שיושב צציתו, כי הני אכלושי דמחוז"א דאי לא עבדי חלשי, כי זה דין צמלמדים דאינו כפועל צטל. וצניד"ד שהודעת הפיטורים נמסרה להם צחודש תמוז, י"ל שהיה זה צחלק הראשון של החודש שעדיין זה צגדר זמן מספיק להודעה מוקדמת, ואין לחייב את הרב צ' צמשכורות של השנה הצ"א.

ב. עיי' פס"ד ירושלים כרך ט עמ' רמו. וצניד"ד אחר צירור צית הדין אין כאן שררה דהכל יודעים

שהנתבע הוא צעה"צ יחיד ואין עוררין אחריו והוא היחידי בכל הקהילה והישיבה שמכריע בעניני רוחניות, ולתובעים לא היתה סמכות כלשהי ונהגו כעבדא קמיה מלכא רבא.

ג. נראה דאמנם צניד"ד מי שמנהל את משכורות העובדים בישיבה היא הקהילה ולא הנתבע בעלמו, אמנם מכיון שעל פיו יישק כל דבר בקהילה, והוא היה זה שקיבל את התובעים לעבודה וגם היה זה שהודיע להם על פיטוריהם, ע"כ הוא הנתבע, אך מאחר והדבר היה ידוע לכו"ע וגם לתובעים שהשכר שלהם הוא מקופת הקהילה, אין הרב צ' חייב לשלם את חובם מכיסו אלא להורות לקהילה לשלם להם את חובם. ומפורשים הדברים בצ"ך סי' שלב ס"ק ד שכתב וז"ל: ואם שכרם סתם ואין הפועלים יודעים שאין המלאכה שלו דינו כאומר שכרם עלי. ע"כ. וכ"כ הסמ"ע סי' שלו ס"ק ד. א"כ צניד"ד שהפועלים יודעים שאין המלאכה שלו, שהרי היה ידוע שהרב הנתבע לא מתערב בכספים וגם אינו דואג להשיג כסף, ורק כל פעם מחפש מממן חילוני שיקח את הישיבה תחת חסותו, ופעם אחת שלא מלא הודיע על סגירתה, וגם הקפיד שלא להיות חבר בעמותה של הישיבה, א"כ הוא אינו חייב בשכרם בכל תקלה שהיא והחיוז הוא על העמותה ונכסיה אם יש לה נכסים.

ד. עי' שו"ת בית שלמה חו"מ סי' יז ברב שקבל תחתיו מו"ך לשמש תחתיו ונתברר שהמו"ך חותר תחת הרב, ופסק שיכול לסלקו, דאומדנא היא שדעתא דהכי לא שכרו. ונראה הטעם עפ"י הצ"י סי' שיב סעי' יב דדמי עליה כאריה ארצא ואין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת. ואף שנחלקו הט"ז עם הקלוא"ח והגה"מ בשכירות בתים שנעשו המשכיר והשוכר אויבים זל"ז אם אפשר להוליאו מהצית, נראה דזה דוקא בשכירות בתים שאין קשר ישיר ביניהם, אבל בעובד בישיבה שכל בני הקהילה סומכים עיניהם ולצם על מנהיג הקהילה וכשהוא טוען שהרמ"ם המפוטרים חתרו תחתיו, והדבר הזיק מאד לקהילה, וכלשונו "שכמעט נחרצה אילו היו נשארם שם", נראה שאם היה הנתבע מצרר ומוכיח את הדברים, היה הדין לפטור אותו מתביעת הפיזויים, שכך גם נהוג לפי חוק הפיזויים, עי' פס"ד ירושלים כרך ז עמ' רס, אך הואיל והנתבע לא הוכיח את הדברים, מסתבר שהסכסוך דמה יותר למחלוקת רעיונית של התובעים עם המנהיג, ופיטורין על רקע רעיוני מחייבים פיזויים לפי מנהג המדינה (ראה "דיני הפיטורים בישראל" עמ' 133 עפ"י דצ"ע 3154), ואין לדיין אלא מה שעניו רואות.

אלא שיש לדון האם הנתבע נחשב כופר הכל בטענתו לפטור את עלמו מפיזויי פיטורין, וא"כ יש עליו שבעת היסת כדי להיפטר. או שנאמר שכיון שהוא מודה בעובדות שהעסיק אותם, והרי יש חוק שחייב צפיזויים - וכן עפ"י ההלכה שהכל כמנהג המדינה - וזה חלק מתנאי עבודתם אם לא קלקלו למפעל, וכל זמן שלא הוכח שקלקלו ופיטרו אותם יש לפנינו חזקת חיוז, ואיני יודע אם פרעתיק (עפ"י טענתו של הנתבע), וממילא יכול הדיין לחייב כראות עיניו.

וניל פשוט כהלך השני שחייב הכל, דכתב הרמב"ם טו"כ פ"ו ה"א ושו"ע סי' עה סעי' א דצ"ד אומרים לתובע ולנתבע ברר דברך, והוסיף הרמב"ם כשאומר הנתבע שאינו חייב כלום לר"ך לפרש דבריו, וז"ל:

ואפילו היה חכם גדול אומרים לו אין לך הפסד שתשיב על טענתו ותודיענו כי לא אין אתה חייב לו מפני שלא היו דברים מעולם או מפני שהחזרת לו שהרי אנו דנין צמתוך שיכול לומר בכל מקום. ע"כ. והסביר הלח"מ פירוש שאומרים לו אל תפחד כי תמיד נתחשב צמיגו שיש לך כמיגו דלהד"ס וממילא אפילו תודה על ההלואה רק שטוען אתה שפרעת נאמין לך צמיגו דלהד"ס.

הרי לנו שאף שטוענים לנתבע צרר דצריך, מ"מ יהא נאמן כשיש לו מיגו דלהד"ס. אבל צניד"ד שכולס יודעים שהתובעים עבדו בישיבה של הנתבע ואין לנתבע מיגו דלהד"ס, א"כ כל זמן שלא צירר דצרו נשאר החזקת חייב צמלואו, וכשלא צירר דצרו יכול הצי"ד לפסוק כראות עיניו.

מרדכי אהרן הייזלר.

התפתחות לאחר הכרעת הדיינים

לאחר שבית הדין הכריע בדין, אך טרם נמסרה ההכרעה לצדדים, פנה הנתבע לביהמ"ש כדי לבטל את הבוררות בטענות שונות שהמציא כנגד הדיינים. ביהמ"ש הורה לעכב את המשך הבוררות שבין העמותה לבין התובעים.

מאחר שפסק הדין של בית הדין מחייב את הנתבע באופן אישי, נותן בית הדין את החלטתו (מבלי להזכיר את העמותה).

שאלות לדיון

- א. האם מצווה על בית דין לגמור את הדין גם נגד צו מניעה של ערכאות שהוציא אחד הצדדים שלא בהיתר ובניגוד לדין תורה.
- ב. דינו של מי שפונה לערכאות כנגד בית הדין.

תשובה

א. צגמ' סנהדרין ו צ וסו"ע סי' יז סעי' א: שנים שצאו לפניך לדין אחד רך ואחד קשה עד שלא תשמע דצריהם או משתשמע דצריהם ואי אתה יודע להיכן הדין נוטה, אתה רשאי לומר להם אין אני נזקק לכם, שמא נתחייב חזק ונמלא חזק רודפו, אבל משתשמע דצריהם ואתה יודע להיכן הדין נוטה אי אתה רשאי לומר איני נזקק לכם, שנאמר לא תגורו מפני איש. ע"כ. וציאר הסמ"ע ס"ק צ לפי שהכתוב לא תגורו

מדבר בעיקר המשפט שהוא הגמ"ד, שהרי נאמר בסופו כי המשפט לחלוקים הוא, והקשה א"כ מ"ש ממונה לרבים שחייב להיזקק להם גם קודם גמר דין, וחילק הט"ז שכל שאינו יודע להיכן הדין נוטה אין שם דיין עליו, ולא שייך ביה לא תגורו, ורק אם יודע היכן הדין נוטה חל עליו שם דיין ועובר משום לא תגורו, אבל צדיין ממונה לרבים יש עליו שם דיין עוד לפני ששמע את הדברים. אמנם התומים כתב שחילוק הט"ז דחוק וחילק בענין אחר, דסברא דצדיין שאינו קצוע לרבים מהיכ"ת להכריח אותו לדון ולהכניס עלמו לרדיפת הצע"ד אם עדיין לא יודע היכן הדין נוטה.

ותניא בספרי דברים פיסקא יו: ד"א לא תגורו מפני איש כי המשפט לחלוקים הוא, שמא תאמר מתיירא אני מפני איש פלוני שמא יהרוג את בני או שמא ידליק את גדישי או שמא יקלון את נטיעותי, ת"ל לא תגורו מפני איש, וכן ביהושפט הוא אומר ויאמר לשופטים ראו מה אתם עשיתם כי לא לאדם תשפטו כי אם לה' (דברי הימים ב טו). ע"כ. ועי' שיעורי ר' שמואל סנהדרין ו צ אות עט-פ, ו"בני בנימין" עמ' קסו.

ב. כבר פרסמו גדולי הפוסקים ציוס א' צאייר תשנ"ח את המודעה דלהלן: "חומרת איסור הליכה לערכאות מצוה"ת בשו"ע חו"מ סי' כו כי הבא לידון בערכאות הרי זה רשע וכאילו חירף וגידף והריס יד בתורת משה רבינו ע"ה. ובתנחומא איתא (הוצא צביאור הגר"א שם) שכל מי שמניח דייני ישראל כפר בהקצ"ה תחילה ואח"כ כפר בתורה עיי"ש. והנה צעוה"ר למרות שהעוון חמור ביותר, איש הישר צעינו יעשה. ומצוה"ר בשו"ע שם דאף כשצעל דינו חלם אין לילך לערכאות חלל אם נוטל רשות מצית דין. והיות והיו מכשולים בענין נתינת היתר לפנות לערכאות, לכן הננו לקצוע להצהיר ולהודיע: א. היתר לפנות לערכאות ינתן רק בכתב ורק ע"י דיינים מנוסים אחרי חקירה, בצחינת אם צרור לך כצוקר, וגם אם צרור לך כאחותך. ב. במקום שיש לערער על פסק צוררות שניתן ע"י ת"ח, יש לפנות לדיינים גדולי תורה כדלעיל ועל ידם יקצע אם יש כאן מקום להתיר הליכה לערכאות כשהלד השני מסרצ לדין תורה. ע"כ. וידועה דעתו של מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א שההיתר ינתן רק ע"י צית דין של שלושה. ועי' פס"ד ירושלים כרך ט עמ' יד.

ע"כ צנידון דידן שהנצבע משמש כראש ישיבה וקהילה, ופנה לערכאות כנגד צית הדין צטענות שונות שהמציא, וזאת ללא כל היתר צית דין כנדרש, לע"ג אם יכול להמשיך בתפקידיו כרצ ומנהיג קהילה.